

۱- منظور از سدّ روان : رودخانه‌ی سند است.

«آرایه‌های ادبی» :

۱- سدّ روان : استعاره از رودخانه‌ی سند است (که همچون سدّی مانع از عبور و پیشروی سلطان جلال الدّین خوارزم‌شاه و خانواده‌اش می‌شد).

۲- سدّ روان : ترکیبی متناقض ناست (پارادوکس) / سد نمی‌تواند در عین حال روان و جاری نیز باشد.

«نکته» متناقض نما (پارادوکس): آوردن دو لفظ و یا دو معنی در کلام که متناقض یک‌دیگر باشند و قابل جمع کردن با هم نباشند مانند: فریاد بی صدا، دولت فقر، فقیران منعم و ...

۲- همانطور که پرچم هر کشور، نشانگر هویت ملی و سیاسی آن کشور است، لباس نیز بیانگر شخصیت و هویت هر انسان است و این که او از چه فرهنگی پیروی می‌نماید.

*نکته: کشور وجود: اضافه‌ی تشبیهی

۳- اهرمن استعاره از محمدعلی شاه قاجار است.

۴- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. رودکی از شعرای عصر سامانی است و در قرن سوم و چهارم می‌زیسته است (متوفی به سال ۳۲۹).

۵- مرد بقال از پشیمانی بی‌تابی می‌کرد و می‌گفت: افسوس که طوطی خوش بیانم لال شده و نعمتم از من روی برگردانده است.

۶- انسان عاقل به معنی توجّه می‌کند و به قصّه‌ای که نقل می‌شود (یعنی به ظاهر داستان) کاری ندارد.
«توضیح» دانه‌ی معنی: اضافه‌ی تشبیهی (تشبیه) : شاعر معنی را به دانه تشبیه کرده است، پس : معنی = مشبه/ دانه = مشبه‌به

پیمانه: استعاره از ظاهر و شکل داستان است/ عقل و نقل: جناس «ناقص اختلافی»

۷- معلم رنگ را به زیبایی و هنرمندانه به کار می‌برد اما در کشیدن طرح اولیه‌ی اسب جای حرف داشت (مشکل داشت).

۸- چون سر و وضع خوبی نداشت و از بدحالی و گرسنگی شرم داشت که پیش وزیر برود.

۹- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. نظامی، از شاعران داستان‌سرای قرن ششم ه.ق است که آثار او به پنج گنج یا خمسه‌ی نظامی معروف است و عبارتند از: ۱- مخزن‌الاسرار ۲- هفت پیکر ۳- اسکندرنامه (اقبال نامه و شرفنامه) ۴- لیلی و مجنون ۵- خسرو و شیرین

۱۰- تهمین، وُرا «وی را» سهراب نام کرد.

فعل جمله «نام کرد» یک فعل مرکب است که در این مصراع بنا به ضرورت شعری، بین اجزای این فعل مرکب فاصله افتاده است.

تهمین: نهاد(فاعل) وی: مفعول(چه کس را + نام کرد؟= وی را)

«نکته» این جمله چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند است: نهاد + مفعول + مسند + فعل

تهمین وی را سهراب نام کرد

۱۱- پاسخ صحیح گزینه ۳ است. گزینه ۱، تعریف کمدی است. گزینه ۲، توصیه‌ای است به کسانی که تازه به داستان‌نویسی رو می‌آورند و به نوشتن داستان کوتاه می‌پردازند. گزینه ۴، تعریف تراژدی است.

۱۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. زیرا «ابتر» به معنی «ناقص و دم بریده» است.

۱۳- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

$۱۳۲۴ = ۷۰ + ۴ + ۳۰ + ۴۰ + ۹۰۰ + ۸۰ + ۲۰۰ = ع + د + ل + م + ظ + ف + ر$

۱۴- ۱- بخت و اقبال به او پشت کرد. (از او (مجنون) روی گردان شد.)

۲- آشکار و علنی شدن چیزی

۱۵- این بند ۱۱ جمله دارد:

۱- گفتم

۲- برو

۳- سماور را آتش کن

۴- حالا قوم و خویش‌ها می‌آیند

۵- و سماور نفتی که روشن شد

۶- گفتم

۷- رفت

۸- قرآن آورد

۹- لای قرآن را باز کردم

۱۰- آمد

۱۱- والصّافّات صفاً

۱۶- ۱- زبان شعر و نثر، ساده‌تر و به زبان مردم کوچه و بازار نزدیک‌تر می‌شود.

۲- واژه‌ها و ترکیب‌های ناآشنای عربی کمتر می‌شود و عبارات پیچیده و طولانی و جملات پیوسته و پی‌درپی در نوشته‌ها کاهش می‌یابد.

۳- از نظر مضمون، در شعر و نثر این دوره، واقعیات زندگی و مسائل سیاسی و اجتماعی باز گفته می‌شود.

۴- طنز و نقد سیاسی و اجتماعی افزایش می‌یابد.

۵- در این دوره داستان‌نویسی به شیوه‌ی تازه و نمایش نامه‌نویسی به تقلید از اروپاییان پدید می‌آید و ...

۱۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۱۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

۱۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۲۰- انگشتر یا گاهی اوقات تار سیبل را به نشانه‌ی تعهد و تضمین انجام کار می‌دادند.

۲۱- «ش»: متمم / «ت»: متمم

متمم کلمه‌ای است که بعد از حرف اضافه می‌آید. در این بیت ظاهراً حرف اضافه‌ای وجود ندارد ولی معنی را می‌توان این طور عنوان کرد:

پسر به او گفت: «به» حرف اضافه / «او» ش متمم (فعلی)

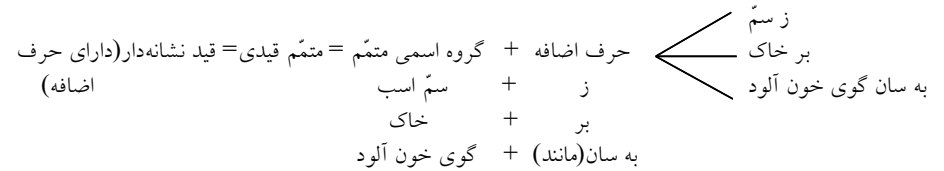
یک مشکل از تو می‌پرسم: «از» حرف اضافه / «تو» متمم (فعلی)

۲۲- اولاً با توجه به فعل (می‌پرخید)، این جمله دو جزیی ناگذر است: نهاد + فعل

(گروه اسمی) (گروه فعلی)

سرها می‌پرخید

پس بقیه‌ی اجزای جمله قید هستند و جزء ارکان اصلی جمله محسوب نمی‌گردند:

۲۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شکل قطعه:

X -----
X -----
X -----

۲۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است.

۲۸- با تمام دل خود

۲۹- ۱- برادر جان: می‌دانیم منادا را در تعداد جملات یک جمله محسوب می‌کنیم. (در اینجا، حرف ندا یعنی «ای» محذوف است)

۲- ز جا برخیز: فعل امر

۳- آور ذوالجناح: فعل امر

۴- که از بهر جهاد اهل کین سوار گردم

این بیت ۴ جمله دارد

۳۰- گلپانگ عاشقانه‌ی ما: مشبه

بانگ رعد خروشان: مشبه‌به

چو (مثل و مانند): ادات تشبیه

پر نوا و فراگیر بودن: وجه شبه

۳۱- برخی از آثار دکتر زرین کوب (۱۳۰۱-۱۳۷۸ش): نقد ادبی، با کاروان حله، بامداداسلام، پله پله تا ملاقات خدا، تاریخ در ترازو، دو قرن سکوت، از کوچی رندان و ...

درس «مسجد جلوه‌گاه هنر اسلامی» از کتاب «از چیزهای دیگر» ایشان است.

«نکته» گفتنی است نثر دکتر زرین کوب جزء نثرهای تحقیقی-هنری محسوب می‌گردد.

۳۲- این عبارت، وصف زبان فارسی دری است که عبید رجب شاعر معاصر تاجیکی آن را سروده است.

۳۳- به این واو، «واو معیت» گویند.

واو معیت: هرگاه «واو» به معنی «همراه با» باشد، به آن «واو معیت» گویند.

مثال: کار است و صداقت.

همراه با

تو و زهد و پارسایی، من و عاشقی و مستی (سعدی)

برو ای فقیه دانا، به خدای بخش ما را

۳۴- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. از ادبیات غنایی است.

۳۵- ۱- پایداری و تداوم و نهایت عشق را در وجود خود

۲- عاشق تر کردن خود

۳- طول عمر لیلی

۲۵- ۱- تشبیه: امتحانات [مانند] بزرگترین دیوهای وحشتناک

مشبهه مشبه‌به

۲- دیو (در جمله‌ی آخر): استعاره از امتحانات

۳- پشت این دیوها را به خاک می‌رساندم: کنایه از موفقیت و قبولی در امتحانات

۳۶- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

۳۷- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. غلطهای املائی موجود در متن: حرامزادگی، انتزاعی، انتفاعی و ملجئی

۳۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

۳۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۴۰- از شنیدن این سخنان: قید نشانه‌دار (دارای حرف اضافه)

با توجه به فعل (خندیدند)، این جمله دوجزئی ناگذر است:

نهاد	فعل
(گروه اسمی)	(گروه فعلی)
دو قطره‌ی اولی	خندیدند

۴۱- سرها: مشبه / گوی خون‌آلود: مشبه‌به

به سان (مثل و مانند): ادات تشبیه / وجه شبه: گرد و مدور بودن

نکته: مهم‌ترین رکن تشبیه، مشبه‌به است.

۴۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۴۳- ۱- سوار شدن: چنان که هستی، پرنشین (سوار شو) و نزدیک من آی.

۲- وارد شدن: گرمابه بان نگذاشت که ما به گرمابه دررویم (وارد شویم)

۴۴- یکی از موضوعات اساسی در شعر مشروطه، وطن دوستی است که در شکل افراطی آن که تبدیل به وطن پرستی می‌شود، به آن «ناسیو نالیسم افراطی» گویند.

جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن
بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

۴۵- هنرمندان، نویسندگان، شعرا و روزنامه‌نگاران زیادی با انقلاب همگام و همراه شدند و هنر خود را صرف پیشبرد منافع انقلاب کردند. «نکته»: قطار استعاره از انقلاب و روند رو به پیشرفت آن است.

۴۶- خیر

۴۷- کوتاهی و سادگی جملات، صداقت و صمیمیت نویسنده.

۴۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. «سَمَك عِثَار» را فرامرز بن خدا داد ارجانی در قرن ششم نوشته است. این کتاب دارای

نثری شیوا و در عین حال استوار و دلکش است که از زبان محاوره مردم نیز چندان به دور نیست.

۴۹- ۱- مسلمانان آن جا جمع می‌شدند و پیامبر در همان جا کارهای امت را حل و فصل می‌نمود.

۲- محلی بود برای اجتماع عام.

۳- در دوره‌های بعد نیز اهل حدیث حلقه‌های خود را در مسجد برپا می‌کردند.

۴- صوفیه برای اعتکاف در مسجد خلوت می‌گزیدند.

۵- تجوید و قرائت قرآن نیز در حوزه‌های مساجد تعلیم می‌شد.

۵۰- ای دشمن زبان فارسی، سرگردان مشو! / و بر من خرده مگیر.

۵۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

علت نادرستی گزینه ۱: $\frac{\text{ما}}{\text{مشبه ادات تشبیه}} \frac{\text{چو}}{\text{مشبه به}} \frac{\text{مرغان حریص}}{\text{وجه شبه}} \frac{\text{بی نوا}}{\text{وجه شبه}}$

علت نادرستی گزینه ۳: $\frac{\text{برش چو بر رستم زال بود}}{\text{مشبه ادات}} \frac{\text{مشبه به}}{\text{وجه شبه}} \leftarrow \text{وجه شبه: نیرومندی (محذوف)}$

علت نادرستی گزینه ۴: $\frac{\text{چو شیری که بر پیش آهو گذشت}}{\text{ادات تشبیه}} \frac{\text{مشبه به}}{\text{وجه شبه}} \leftarrow \text{مشبه: سهراب (محذوف)}$

۵۲- ۱- سرنوشت ما را برای هم نخواست.

۲- الهی همیشه گرسنه و بدبخت بماند، همیشه در جست و جوی نان باشد و به آن نرسد.

۵۳- گردن‌کشان را از قدرت بیندازند؛ از تخت به زیر کشند.

نکته: این عبارت تلمیح دارد به شعری از سعدی:

«چه حاجت که نه کرسی آسمان نهدی زیر پای قزل‌ارسلان»

۵۴- ۱- زمن چون دور افتادی، توجه پس به سویم کن زلشکر شو برون در سمت خیمه جست و جویم کن

۵۵- می‌خواست سهراب، رستم را بکشد، سپس خود سهراب را نیز شبانه در خواب بکشد تا با این سیاست از شر دو پهلوان نامی یعنی رستم و سهراب خلاص شود و بتواند به راحتی ایران را تصرف کند.

۵۶- مظفرالدین‌شاه قاجار که فردی علیل و بیمار بود، اداره‌ی کشور را عملاً به عین الدوله صدر اعظم خود سپرد. خشونت‌های او و درباریان و دخالت‌های بیگانگان در امور کشور سبب شد که مردم علیه استبداد قیام کنند. رهبری آزادی خواهان تهران را آیت الله طباطبایی و بهبهانی بر عهده داشتند. مقاومت عین‌الدوله برابر عدالت‌خواهان موجب شد که علما و مردم به عنوان اعتراض شهر را ترک گویند و در حرم حضرت عبدالعظیم تحصن کنند. عده‌ای از بازرگانان و آزادی‌خواهان نیز در سفارت انگلیس تحصن شدند.

۵۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. زیرا در مصراع اول قافیه دیده نمی‌شود.

۵۸- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در این بیت منظور از «اژدهای زندگی خوار»، «رود سند» می‌باشد.

۵۹- کله‌ی پاها و سم‌ها: برای حلّ این مشکل خط‌هایی در هم کشید و علفزاری ساخت و حیوان را تا ساق پا به علف نشانند.

۶۰- این بیت دو جمله به قرار زیر: ۱- بگیر ۲- به گیسوی او بریدوز
نکته: مصراع دوم بیت نشانه‌دار (دارای حرف اضافه) است.

۶۱- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۶۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. افراسیاب به پهلوانان لشکر گفت که این راز (پدر و پسری آن دو) باید پنهان بماند.

۶۳- نور امید و پیروزی دلم را روشن می‌کند. نهاد: روشنی

۶۴- رستم پس از خنجر زدن به سهراب و زخمی کردن عمیق او، کسی را نزد کیکلوس می‌فرستد و از او داروی شفا بخش و معجزه‌گر می‌خواهد، کلووس از بیم شفا یافتن سهراب و هم دست شدن با رستم به قصد از تخت به زیر آوردن وی، خودداری و درنگ کرد. رستم خود شتابان به راه می‌افتد اما در بین راه به او خبر می‌رسد که بازگردد زیرا فرزندش از دنیا رفته است.

۶۵- نویسنده مردم را راه‌نمای هنرمندان می‌داند.

۶۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. نام دیگر چهار پاره، دو بیتی پیوسته است.

۶۷- ۱- کودکان و زنان قوم خود را فدای وطن کرد.

۲- جنگیدن شبانه‌روزی جلال‌الدین و کشتن عده‌ی زیادی از مغولان.

۳- ایثار و پایداری و عبور کردن از رود سند به آسانی.

۶۸- زبان نرم و لطیف که به بیان احساسات شخصی می‌پردازد.

۶۹- ۱- ستاره‌مان از اول مطابق نیامد. ۲- الهی نان سواره باشد و او پیاده.

۷۰- نقش‌بندی، گرتنه ریختن، بیرنگ، طرح ریختن، نقطه چینی، کشیدن، طراحی، صورت دادن، صورتگری.

۷۱- هلن کلر- وی چندین کتاب نوشت که یکی از آنها درباره‌ی زندگی خود اوست و در آن نشان می‌دهد که نقص جسمی به هیچ‌وجه مانع پرورش قوای روحی و فکری نیست.

۷۲- تعظیم کردن و به خاک افتادن در مقابل خوارزمشاه

۷۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. تشبیه

علت نادرستی گزینه ۱: چراغ (در مصراع دوم) استعاره از چشم

علت نادرستی گزینه ۲: مرغ زیبا ← استعاره از جوانی

علت نادرستی گزینه ۳: گنج خداداد ← استعاره از آزادی و رهایی

۷۴- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. سرگرانی = غرور و تکبر

۷۵- داستان‌های حق و ناحق از کتاب سیاست‌نامه‌ی خواجه‌نظام‌الملک / ابوصیر و ابوقیر از کتاب هزار و یک شب

۷۶- تا زمانی که جهان باقی است و هستی ادامه دارد (تا روز قیامت)، بر یاران گزیده و خویشان پیامبر درود فرستاده می‌شود.
«نکته»: پیشینیان اعتقاد داشتند آفرینش جهان از عناصر چهارگانه‌ی باد، آب، آتش و خاک شکل گرفته است.

۷۷- خروشان، گود و عمیق، پهناور، کف‌آلود و ...

«نکته»: به آوردن چند صفت پی‌درپی برای یک چیز یا کس در اصطلاح «تنسیق‌الصفات» گویند.

۷۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. لاله می‌گوید در باغ و در کنار آب نیستم یعنی آسایش جو نیستم.

۷۹- کهنه - ماهر - تکبّر و غرور - کهنه و فرسوده - اخمو - آشفته

۸۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

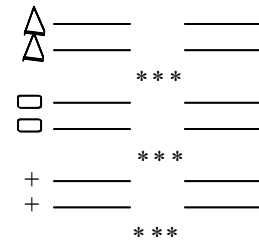
۸۱- چرند و پرند - دخو - صوراسرافیل

«نکته» علامه دهخدا، زبان‌شناس معاصر (۱۲۵۸-۱۳۳۴ش) مدّتی نماینده‌ی مجلس بود. آثار او: امثال و حکم ، لغت‌نامه،

دیوان اشعار

۸۲- بیان مسیر زندگی و حوادث و فراز و نشیب‌های آن، بخش دیگری از ادبیات ملت‌ها است (زندگی‌نامه) که گذشته از شناساندن نویسنده، اطلاعاتی مفید از عصر و روزگار او نیز به دست می‌دهد.

۸۳- انسان به ده درجه و صفت برتر از حیوان است. در انسان حواس پنج‌گانه‌ی مشترک انسان با حیوان، برتر از حیوان است و نیز حیوانات از پنج حسّ باطنی که در وجود انسان نهفته است، بی‌بهره‌اند.

۸۴- الف

ب- چهارپاره پس از مشروطه در ایران ابداع شد. معروف‌ترین سراینندگان چهارپاره: ملک الشعراى بهار ، فریدون توللی ، فریدون مشیری ، رشید یاسمی و ...

۸۵- فرزند عزیز را به صد جهد/ بنشانند چو ماه دریکی مهد: فرزند عزیز: مشبه، ماه: مشبه‌به، چو (مانند): ادات تشبیه، عزیز بودن و زیبایی: وجه شبه/ از جای چو مار حلقه برجست: او (معنون): مشبه، مار حلقه (چنبر زده): مشبه به/ چو (مانند): ادات تشبیه، حلقه و چنبره زدن و برجست (از جا جهید): وجه شبه

۸۶- هجوم و فتنه‌گری اقوام بیگانه، حمله‌ی مغول و ریخته شدن خون ایرانیان

۸۸- حسن لامسه = بساوایی

۸۹- نقل می‌کنند که یک مرغابی در آب نور ستاره‌ای را می‌دید و فکر می‌کرد ماهی است. تلاش می‌کرد تا آن را بگیرد اما نمی‌توانست چیزی بگیرد. چون بارها این کار را تجربه کرد و فایده‌ای نداشت، این کار را رها کرد. روزهای دیگر هر گاه ماهی می‌دید، می‌پنداشت که همان نور ستاره است، از این رو برای صید کردن اقدامی نمی‌کرد و حاصل این تجربه آن بود که همهی روزها گرسنه می‌ماند.

۹۰- چون خود نویسنده هم نامزد دارد (دختر عمویش) و ملتفت است که جدا کردن نامزد از نامزد چه ظلم عظیمی است.

۹۱- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. این عبارت مفهوم کنایی «تعهد کردن و قول دادن» را دارد.

۹۲- ۱- «تشبیه»: چراغ چشم: اضافه‌ی تشبیه‌ی (تشبیه): شاعر چشم خیر را به یک چراغ تشبیه کرده است (از نظر درخشش و روشنایی)

معمولاً اضافه‌ی تشبیه‌ی بدین صورت است: مشبه + نقش نمای اضافه «...» + مشبه

۲- در مصراع دوم: چراغ استعاره از چشم «خیر» است (در این مصراع، شاعر ابتدا چشم را به چراغ تشبیه کرده است سپس با حذف مشبه و جایگزینی مشبه به به جای مشبه، آرایه‌ی استعاره به وجود آورده است) پس آرایه‌ی استعاره بر پایه‌ی تشبیه بنا نهاده شده است.

۹۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. هرم یعنی گرمای آتش.

۹۴- سهراب، رستم را رها کرد و به طرف دشت رفت مانند شیری که از برابر آهو بگذرد، سهراب نیز با غرور از مقابل رستم عبور کرد.

۹۵- یعنی: می‌خواهم آن همه عظمت و بزرگی را در چند سطر خلاصه کنم (که البته محال است)

مولانا: گر بریزی بحر را در کوزه‌ای ؛ چند گنجد، قسمت یک روزه‌ای
مولانا: آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید

۹۶- قبر او (امام سجاد «ع») بدون بارگاه است و سنگ قبری بیش ندارد. (آفتاب مستقیماً به آن سنگ قبر می‌خورد و پوشش و حفاظتی ندارد)

۹۷- «پسر» نهاد (فاعل) جمله است: پسر نباید که پدر را داند (بشناسد)

۹۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. خویشان مجنون به پدر او می‌گویند اگر او را به زیارت خانه‌ی خدا ببری، شفا می‌یابد.

۹۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.